

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Petrákové a soudců Mgr. Pavla Riedlbaucha a JUDr. Vladimíry Čítkové ve věci

žalobkyně: **A. K.**, narozená dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupená advokátem JUDr. Antonínem Foukalem
sídlem Heršpická 813, 639 00 Brno

proti
žalované: **Uniq pojišťovna a.s.**, IČO: 49240480
sídlem Evropská 810/36, 160 00 Praha 6

o pojistné plnění za ztížení společenského uplatnění ve výši 6 143 000 Kč a o náklady za vypracování znaleckého posudku ve výši 10 285 Kč, o odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 25. února 2021 č. j. 14 C 176/2019 – 130

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se v napadeném vyhovujícím výroku o věci samé ad I **potvrzuje**, ve výroku o náhradě nákladů řízení ad III se **mění** tak, že výše náhrady činí 39 730 Kč, jinak se v tomto výroku **potvrzuje**.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů odvolacího řízení 11 172 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jejího advokáta.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 25. 2. 2021 soud I. stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 6 143 000 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,25 % p. a. z částky 6 143 000 Kč od 3. 11. 2020 do zaplacení do 3 dnů od právní moci rozsudku (výrok I), dále povinnost zaplatit žalobkyni částku 10 285 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalobkyně (výrok II) a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 404 356 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalobkyně (výrok III).
2. Rozhodl v řízení zahájeném návrhem žalobkyně na pojistné plnění z pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla. Žalobkyně tvrdila, že dne 15. 4. 2019 byla účastna dopravní nehody, při přecházení komunikace po přechodu pro chodce byla v obci xxx na ulici xxx sražena osobním motorovým vozidlem tovární značky Škoda Octavia, RZ xxx (dále předmětné vozidlo), které řídila T. Š., vozidlo jí nedalo přednost a došlo ke střetu. Žalobkyně byla letecky transportována do Fakultní nemocnice xxx, hospitalizace ve zdravotnických zařízeních nebyla do zahájení řízení ukončena. V důsledku dopravní nehody žalobkyně utrpěla subarachnoidální krvácení, subdurální krvácení, zhmoždění mozku, otok mozku, zlomeninu baze lební, tenzní pneumothorax vpravo, pravostranný hemothorax, zlomeninu těla pravé lopatky (s odlomením glenoidu), zlomeniny 3. až 9. žebra vpravo, zlomeninu spodní zadní hrany hrudního obratle Th11, zlomeniny pravých příčných výběžků bederních obratlů L2, L3, L4 a L5 s prokrvácením retroperitonea, zlomeninu křížové kosti, zlomeniny obou ramének pravé kosti stydké, zhmoždění pravého stehna, tržnou ránu na pravém stehně dlouhou 3cm, natržení zevního okružního vazy levého kolenního kloubu, natržení předního zkříženého vazy levého kolena, více etážovou zlomeninu pravé holenní kosti a zlomeninu levé lýtkové kosti s posunem kostních úlomků. Aktuální zdravotní stav žalobkyně je vážný, je téměř ve stavu vigilního kóma, u žalobkyně je patrná výrazná dilatace postranních mozkových komor i 3. komory, plánovaná operace - plastika kalvy na 8. 8. 2019 byla odložena pro dýchací a urinální infekci. Žalobkyni tak byla způsobena nemajetková újma na zdraví, znalec Doc. MUDr. Evžen Hrnčíř, CSc., MBA učinil bodové hodnocení vytrpěné bolesti ve výši 2 863 bodů a ztížení společenského uplatnění žalobkyně ocenil částkou 11 454 480 Kč. S poukazem na Metodiku Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví žalobkyně uvedla, že hrubá měsíční nominální mzda za rok 2018 dle Českého statistického úřadu činila 31 885 Kč, hodnota jednoho dobu činí 1 % z hrubé nominální mzdy, tedy 318,85 Kč, bolestnému tedy odpovídá 912 867,55 Kč. Na vyhotovení posudku žalobkyně vynaložila 10 285 Kč. Žalobkyně dodala, že její jmění spravuje podle usnesení Okresního soudu v Bruntále ze dne 2. 8. 2019, č. j. 0 Nc 2505/2019 - 53 dcera žalobkyně P. K., která za žalobkyni také běžně jedná, včetně podání žaloby v této věci. P. K. byla usnesením státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Bruntále ze dne 19. 6. 2019, sp. zn. ZN 4548/2019 ustanovena opatrovníčí žalobkyně pro výkon práv žalobkyně jako poškozené v trestním řízení, kde se dne 26. 7. 2019 připojila jménem žalobkyně do trestního řízení s nárokem na náhradu nemajetkové újmy. T. Š. byla pro případ odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla pojištěna u žalované, žalobkyně se proto se svým nárokem obrátila přímo na žalovanou jako pojistitele vozidla a uplatnila u ní svůj nárok na pojistné plnění z titulu náhrady nemajetkové újmy na zdraví, současně vyzvala žalovanou předžalobní výzvou k plnění a posléze podala žalobu v této věci.
3. Žalovaná uvedla, že žalobkyni na nárok uplatněný žalobou částečně plnila, ve zbytku jej neuznává. Nesporovala okolnosti dopravní nehody, jak je tvrdila žalobkyně, ani že ke dni dopravní nehody byla žalovaná na základě pojistné smlouvy č. xxx, pojistitelem odpovědnosti z provozu předmětného vozidla, namítla, že advokát žalobkyně jí dosud nedoložil zdravotní dokumentaci a lékařské zprávy. Poukázala na to, že odškodnění za ztížení společenského uplatnění je vázáno výlučně na osobu poškozeného a jeho účelem je poskytnutí finančních prostředků, za které si může poškozený opatřit náhradní požitky, které mají zmírnit jeho strádání. S ohledem na zdravotní stav

žalobkyně, která své okolí nevnímá, je apatická, ale poskytnutí peněžité náhrady k uvedenému účelu sloužit nemůže. Není tak přiměřené, aby soud žalobkyni ve stavu tzv. vigilního kóma, bez možnosti zlepšení přiznal náhradu v plné výši, která by náležela poškozenému, který je vyřazen ze všech sfér společenského uplatnění (100 % vyřazení), ale svoji situaci vnímá a prožívá. Mělo být posuzováno také hledisko možností poškozené využít přiznané prostředky k přiměřenému zmírnění újmy, k opatření jiných hodnot, které jí pomůžou překonat nesnáze bránící jí ve společenském vyžití a vyrovnat se s nepříznivými dopady na její osobní život a rozvoj její osobnosti. V takto závažných případech, kdy jsou komunikační a pohybové i gnostické schopnosti člověka v podstatě zcela ztraceny, se celkové odškodnění ztížení společenského uplatnění pohybuje v částkách mnohem nižších a prvořadě jsou náklady vynaložené na potřebnou péči o poškozeného (žalovaná odkázala na závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 969/2014, sp. zn. 25 Cdo 2288/2011, a sp. zn. 25 Cdo 290/2012).

4. Soud I. stupně po (opakovaném) částečném vzetí žaloby zpět rozhodoval o nároku žalobkyně na pojistné plnění za ztížení společenského uplatnění ve výši 6 143 000 Kč s 8,25 % ročním úrokem z prodlení od 3. 11. 2020 do zaplacení z této částky a za náklady na vypracování znaleckého posudku ve výši 10 285 Kč.
5. Soud I. stupně vyšel ze skutečností ohledně dopravní nehody, které byly mezi účastnicemi nesporné, objasnil skutkový stav věci a svá zjištění obsáhl do odůvodnění svého rozhodnutí, na něž odvolací soud v zájmu stručnosti svého rozhodnutí odkazuje.
6. Soud I. stupně s citací ust. § 2958 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (zkráceně o. z.) a s poukazem na plnění žalobkyně v průběhu řízení dospěl k závěru, že námitka žalované, že žalobkyni náleží nižší plnění za ztížení společenského uplatnění proto, že její stav je tak vážný, že své okolí nevnímá a je apatická, není důvodná. Poukázal na to, že žalobkyni bylo v době nehody 61 let, pracovala v nemocnici v xxx, vedla čilý život, smysluplně trávila svůj volný čas, jezdila s rodinou na společné dovolené, užívala víkendy na chatě a těšila se na důchod, na cestování a na čas trávený s rodinou. Na dopravní nehodě neměla podíl, byla sražena osobním automobilem na přechodu pro chodce. S přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žalobkyně, která je stále ve stavu vigilního komatu došlo u žalobkyně k naprostému vyřazení ze všech sfér života. Soud I. stupně vycházel ze závěrů znaleckého posudku doc. MUDr. Evžena Hrnčíře CSc. MBA. s tím, že proti nim nebrojila vzhledem k vyjádření své poradní lékařky ani žalovaná.
7. Soud I. stupně argumentoval s odkazem na výklad účelu ustanovení § 2958 o. z. tím, že náhrada za ztížení společenského uplatnění má pokrývat útrapy spojené s přetrvávajícím narušením tělesné integrity, ztrátu životních příležitostí a možností, ztrátu schopností, obtíže a nepohodlí spojené s překonáváním zdravotních následků, takže jde o náhradu imateriální újmy ze své povahy nahrazující nemožnost žít plnohodnotný život. Poukázal na závěry usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. září 2017 sp. zn. 8 Tdo 190/2017, jež aprobovalo rozhodnutí obecných soudů, které vycházely z Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví a poškozenému motocyklistovi, který následkem dopravní nehody utrpěl rozsáhlá zranění mozku, která vedla k rozvoji perzistentního vegetativního stavu, přiznal za ztížení společenského uplatnění náhradu ve výši 11 301 840 Kč v situaci, kdy poškozený byl prakticky zcela (ze 100 %) vyřazen ze všech životních aktivit.
8. Soud I. stupně poukázal na to, že Preambule Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví stanoví, že rámcovou částkou pro případy absolutního vyřazení ze všech sfér společenského zapojení je částka 10 000 000 Kč jako 400 násobek průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na propočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za kalendářní rok předcházející roku, v němž se ustálil zdravotní stav poškozeného. Podle kritérií stanovených

Metodikou Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví k posouzení míry omezení a vyloučení poškozených z životních aktivit bylo u žalobkyně shledáno vyřazení ve 100 % činnosti a sfér společenského zapojení. Soud I. stupně uzavřel, že tomu odpovídá nárok žalobkyně ve výši 12 285 500 Kč, kterou posoudil jako odpovídající i zásadám slušnosti a legitimnímu očekávání žalobkyně.

9. Soud I. stupně přiznal dále žalobkyni právo na náhradu nákladů na znalecký posudek ve výši 10 285 Kč, dovodil, že bez závěrů znaleckého posudku doc. MUDr. Evžena Hrnčíře CSc. MBA. by nebylo možné formulovat a specifikovat žalobní požadavek.
10. O náhradě nákladů řízení soud I. stupně rozhodl podle ust. § 142 o. s. ř. (bez označení odstavce tohoto ustanovení) a přiznal žalobkyni právo na náhradu za náklady právního zastoupení. Pro stanovení náhrady nákladů řízení vynaložených na právní zastoupení žalobkyně vycházel z tarifní hodnoty 12 377 632,55 Kč.
11. Proti rozsudku podala odvolání žalovaná. Napadla jej ve výrocích ad I a III s tím, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. V případě tzv. vigilního komatu, kdy žalobkyně nevnímá své okolí, nelze při stanovení výše ztížení společenského uplatnění striktně vycházet pouze z Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví. S poukazem na znění ust. § 2958 o. z. uvedla, že náhrada za ztížení společenského uplatnění má pokrývat útrapy spojené s přetrvávajícím narušením tělesné integrity, ztrátu životních příležitostí a možností, ztrátu schopností, obtíže a nepohodlí spojené s překonáváním zdravotních následků, musí být chápána výlučně jako odčinění nemajetkové újmy spojené s trvalým poškozením zdraví. Majetkové složky trvalých zdravotních následků se pak týkají ztráty na výdělku a nákladů péče o zdraví, osobu a domácnost poškozeného. Tyto dílčí nároky mají primárně za účel reparovat poškozenému ušlý výdělek, náklady léčení či cenu kompenzačních pomůcek a péče umožňující mu vrátit se do běžného života či alespoň usnadnit mu ztížený život. Ve vztahu k výši uplatněného nároku je právo na náhradu ztížení společenského uplatnění právem vázaným výlučně na osobu poškozeného a účelem peněžité náhrady je poskytnutí finančních prostředků, za které si může poškozený opatřit náhradní požitky, které mají zmírnit jeho strádání. S ohledem na zdravotní stav žalobkyně, která své okolí nevnímá, je apatická, nemůže poskytnutí peněžité náhrady sloužit uvedenému účelu. Žalovaná současně poskytuje pojistné plnění na další související nároky (k náhradě vytrpěných bolestí, k náhradě nákladů zdravotní pojišťovny vynakládané za zdravotní péči o žalobkyni, řeší nároky nejbližších příbuzných na pojistné plnění k odčinění duševních útrap), nepovažuje tak za přiměřené, aby soud žalobkyni přiznal náhradu v plné výši, která by náležela poškozenému, který je vyřazen ze všech sfér společenského uplatnění (100 % vyřazení), avšak svou situaci vnímá a prožívá. Částka 6 142 500 Kč, která již byla žalobkyni vyplacena, je zcela adekvátní. Pokud podle názoru žalobkyně není tato částka dostačující, měla by prokázat, k jakému účelu byla použita již vyplacená částka a případně za jakým účelem je požadována i zbývající částka (jak bude využita). Dále žalovaná vytkla soudu I. stupně, že při stanovení výše nákladů řízení vycházel z tarifní hodnoty 12 377 632,55 Kč. Žaloba byla podána v době, kdy ještě ani neuplynula zákonná lhůta k ukončení šetření škodné události a poskytnutí pojistného plnění, žalovaná tak neměla prostor pojistnou událost řádně šetřit, natož vyplatit pojistné plnění. Ke stanovení výše ztížení společenského uplatnění se přistupuje v době, kdy dojde k ustálení zdravotního stavu, obvykle po jednom roce od nehody. Po obdržení znaleckého posudku vypracovaného v době, kdy se zdravotní stav žalobkyně ustálil, žalovaná neprodleně přistoupila k částečné výplatě pojistného plnění. Při jednání odvolacího soudu žalovaná poukázala na závěry vyslovené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2021 sp. zn. 25 Cdo 3771/2020. Navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žaloba o zaplacení částky 6 143 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně z částky 6 143 000 Kč ode dne 3. 11. 2020 do zaplacení se zamítá, a uložil žalobkyni povinnost nahradit žalované náklady řízení.

12. Žalobkyně ve vyjádření k odvolání navrhla potvrzení rozsudku soudu I. stupně jako věcně správného s tím, že základní odvolací námitka, již žalovaná prezentovala v celém prvostupňovém řízení, není důvodná. Náhrada za ztížení společenského uplatnění je určována na základě posouzení činností, v nichž je poškozený v důsledku utrpěné újmy na zdraví omezen. Žalobkyně se nachází ve vegetativním stavu, zcela neschopna pohybu, řeči, nevnímá své okolí, je tak stoprocentně omezena a definitivně vyřazena z aktivní participace na životě. Zcela nepochybně jí vznikla překážka lepší budoucnosti ve smyslu ust. § 2958 o. z. Se závěry znaleckého posudku doc. MUDr. Evžena Hrnčíře CSc., MBA., se ztotožnila i poradní lékařka žalované. Rozhodnutí je v souladu také s Metodikou Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví, ta v části A. Preambule stanoví, že rámcovou částkou pro případy absolutního vyřazení ze všech sfér společenského zapojení je částka 10 000 000 Kč a proto, aby nemusela být opakovaně revidována a refletovala vývoj hladiny cen a ekonomické ukazatele je rámcová částka pro případy absolutního vyřazení ze všech sfér společenského zapojení vyjádřena 400 násobkem průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na propočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za kalendářní rok předcházející roku, v němž se ustálil zdravotní stav poškozeného. Žalobkyně se v žádném případě nemůže ztotožnit s argumentací žalované, že poskytnutí žalované částky nemůže sloužit účelu nároku na náhradu za ztížení společenského uplatnění. Výklad účelu náhrady za ztížení společenského uplatnění žalovanou není správný, podle odborné literatury je jejím účelem poskytnout náhradu za nemožnost žít plnohodnotný život. I podle předchozí právní úpravy - zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku ve spojení s vyhláškou č. 440/2001 Sb., bylo absolutní vyřazení poškozeného ze života důvodem pro zvýšení, nikoliv snížení náhrady.
13. Žalovanou namítané hledisko možnosti využít prostředky získané jako náhradu za ztížení společenského uplatnění není v zákoně ani v Metodice Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví vyjádřeno. Není důvod jen proto, že žalobkyně je ve vegetativním stavu, žádat specifikaci a průkaz toho, jak bude s náhradou naloženo. Jak je částka využita je plně v kompetenci poškozeného, a v případě osob omezených na svéprávnosti v kompetenci ustanoveného opatrovníka za dohledu opatrovnického soudu. Ve vztahu k rozhodnutí o náhradě nákladů řízení žalobkyně poukázala na to, nárok byl uplatněn 7. 8. 2019, tři měsíce na ukončení šetření uplynuly dne 7. 11. 2019. Žalovaná nejprve argumentovala neustálením zdravotního stavu, ačkoliv se žalobkyně nachází ve vigilním komatu a k žádnému vývoji ve smyslu zlepšení zdravotního stavu po celou dobu řízení nedošlo. K okamžiku uplatnění nároku byla žalobkyně ve vigilním komatu již 4 měsíce. Poté, co žalobkyně přistoupila na požadavek žalované hodnotit zdravotní stav až rok po nehodě, byl vypracován další znalecký posudek, ten byl žalované předložen 16. 7. 2020, vyhověno bylo i požadavku žalované na vyšetření žalobkyně poradním lékařem pojišťovny. K částečnému plnění došlo až 2. 11. 2020, nelze hovořit o neprodleném vyplacení pojistného plnění. Od počátku sporu je zjevné, že ke ztížení společenského uplatnění u žalobkyně došlo, jedinou spornou otázkou byla jeho výše. Žalované nic nebránilo poskytnout žalobkyni částečné pojistné plnění dříve, nebo poskytnout zálohu, čímž by byla snížena tarifní hodnota jednotlivých úkonů. Podle ust. § 6 odst. 2 písm. d) zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla má poškozený právo na náhradu nákladů účelně vynaložených na právní zastoupení.
14. Odvolací soud po zjištění, že odvolání žalované bylo uplatněno včas, naplňuje požadavky ust. § 205 odst. 1 o. s. ř. a obsahuje odvolací důvod stanovený v ust. § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř., projednal je při jednání (ust. § 214 odst. 1 o. s. ř.) a přezkoumal správnost rozhodnutí soudu I. stupně i řízení, které předcházelo jeho vydání (ust. § 212, § 212a o. s. ř.). Byl vázán mezemi odvolání, jímž byl rozsudek soudu I. stupně napaden ve vyhovujícím výroku ad I a ve výroku o náhradě nákladů řízení ad III, takže ve vyhovujícím výroku ad II nabyl podle ust. § 206 odst. 2 o. s. ř. samostatně právní moci. Odvolací soud neshledal odvolání důvodným.

15. Odvolací soud zcela vyšel ze zjištění soudu I. stupně, který úplně objasnil skutkový stav věci. Mezi účastnicemi konečně nebylo sporu o základních otázkách žalobkyní uplatněného nároku, o tom, že žalobkyni náleží pojistné plnění za újmu, kterou utrpěla v důsledku úrazu zaviněného pojištěncem žalované, o tom, že žalovaná žalobkyni zčásti plnila a v jaké výši na jaký nárok. Předmětem posouzení odvolacího soudu tak v podstatě zůstalo, v jaké výši žalobkyni náleží náhrada za újmu v důsledku ztížení společenského uplatnění v situaci, kdy žalobkyně je ve vigilním komatu bez reálné naděje na nápravu či zlepšení svého stavu. Odvolací soud konstatuje, že se ztotožňuje se soudem I. stupně vyslovenými závěry o důvodnosti základu nároku žalobkyně, které konečně žalovaná nijak v odvolání nespouje.
16. Odvolací soud se, stejně jako soud I. stupně, neztotožnil s námitkou žalované, že finanční náhrada za ztížení společenského uplatnění žalobkyně by měla být ponížena s ohledem na úplnou ztrátu možnosti jakýchkoli budoucích aktivit žalobkyně, protože vinou toho poskytnutí peněžité náhrady nemůže reálně sloužit k opatření náhradních požitků, které by mohly zmírnit její strádání. Pokud žalovaná označila ke své argumentaci judikaturu Nejvyššího soudu, například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2015 sp. zn., 25 Cdo 969/2014, v němž dovolací soud vyslovil, že v závažných případech, kdy jsou komunikační, pohybové a gnostické schopnosti člověka v podstatě ztraceny, se celkové odškodnění ztížení společenského uplatnění pohybuje v částkách mnohem nižších (a odkázal na svá rozhodnutí ze dne 29. 5. 2013 sp. zn. 25 Cdo 290/2012, ze dne 17. 7. 2012 sp. zn. 25 Cdo 2288/2011 či ze dne 31. 5. 2006 sp. zn. 25 Cdo 2186/2004), s tím, že u poškozených ve vigilním komatu může náhrada za ztížení společenského uplatnění plnit svoji funkci jen velmi omezeně, prvořadě v těchto případech jsou náklady na potřebnou péči o poškozeného, je odvolací soud přesvědčen, že všechna tato rozhodnutí, která byla vydána při aplikaci zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, respektive jejich závěry nelze při posouzení věci v režimu zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku na danou věc aplikovat.
17. Je tomu tak proto, že takzvaný nový občanský zákoník zcela změnil způsob poskytování náhrad za nemajetkové újmy člověka. Při poškození zdraví občanský zákoník zakládá rámec pro náhrady za nemajetkové újmy s ním spojené a speciálně v ust. § 2958 za ztížení společenského uplatnění pro případ, že způsobilo poškozenému tzv. překážku lepší budoucnosti. Za ztížení společenského uplatnění je i nadále, tedy od účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., třeba považovat ztrátu příležitosti zapojit se do různých sfér uplatnění v životě, a to trvale, z důvodu přetrvávajících zdravotních omezení. Zákon dává důraz na dopady trvalých zdravotních následků do sféry poškozeného a zakládá právo na náhradu za ztížení společenského uplatnění jako odčinění nemajetkové újmy spojené s trvalým poškozením zdraví. Ta má pokrývat útrapy spojené s přetrvávajícím narušením tělesné integrity, ztrátu životních příležitostí a možností, ztrátu schopností, obtíže a nepohodlí spojené s překonáváním zdravotních následků. Oproti podle předchozí právní úpravy užívaného podzákoného předpisu, původní vyhlášky č. 440/2001 Sb., a založení vyčíslení náhrady v penězích na bodovacím systému ve vztahu k jednotlivým následkům škody na zdraví, kde soud měl relativně širokou možnost modifikace výše náhrady ve výjimečných případech hodných mimořádného zřetele podle ust. § 7 odst. 3 této vyhlášky, zákon nyní ukládá plné odčinění újmy spočívající v překážce lepší budoucnosti a určení výše náhrady minimálně podle zásad slušnosti.
18. Soudní judikatura zaujala k nově založenému systému odškodnění ztížení společenského uplatnění postoj přijetím soudem I. stupně důvodně užití Metodiky k náhradě nemajetkové újmy na zdraví Nejvyššího soudu sp. zn. Cpjn 14/2014. Ta pro absolutní vyřazení ze všech sfér společenského zapojení, které plynou ze zmaření života, byť neskončeného, tedy mimo jiné při stavu vigilního komatu, v němž se nachází žalobkyně, definuje újmu jako stoprocentní, úplnou obtíž ve všech směrech života. Pro stanovení její výše pak určuje postup pro výpočet částky náhrady za nemajetkovou újmu spočívající ve ztížení společenského uplatnění, již správně použil soud I. stupně. Hrubá měsíční nominální mzda na přepočtené počty zaměstnanců v národním

hospodářství za rok 2018, k němuž žalobkyně vázala svůj nárok, činila podle údaje Českého statistického úřadu měsíčně 31 885 Kč a její 400 násobek tak dosáhl výše 12 754 000 Kč, za rok 2019, tedy kalendářní rok předcházející roku, v němž se ustálil zdravotní stav žalobkyně po nehodě ze dne 15. 4. 2019, činila měsíční nominální mzda na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství podle údaje ze stejného zdroje měsíčně již 36 162 Kč, takže její 400 násobek činí 14 464 800 Kč. V situaci, kdy žalovaná žalobkyni na náhradu za ztížení společenského uplatnění na nárok po rozšíření žaloby připuštěném soudem I. stupně na celkovou částku 12 285 500 Kč plnila 6 142 500 Kč, je nárok žalobkyně uplatněný jako náhrada za ztížení společenského uplatnění v tomto řízení ve výši 6 143 000 Kč plně důvodný. Pro jeho snížení z důvodu úplné ztráty životních možností žalobkyně tak, jak namítala žalovaná, ani odvolací soud nespaturuje žádný spravedlivý důvod. Nemá za to, že by přiznání náhrady takto stanovené bylo jakkoli v rozporu s obecnou slušností.

19. Důvodně soud I. stupně vyhověl také žádání o zákonné úroky z prodlení s plněním uvedené částky. Pokud žalovaná byla mocna k žádosti žalobkyně plnit, byť zčásti, dne 2. 11. 2020 žalobkyni pojistné plnění za újmu způsobenou ztížením společenského uplatnění částkou 6 142 500 Kč, je závěr, že se od následujícího dne 3. 11. 2020 ocitla v prodlení s plněním zbývajících částí nároku žalobkyně, správné.
20. Odvolací soud se ztotožnil také se závěrem soudu I. stupně, že žalobkyni náleží právo na plnou náhradu všech jí účelně vynaložených nákladů na uplatnění jejího práva podle ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. Na rozdíl od soudu I. stupně ovšem odvolací soud při posouzení nároku žalobkyně na náhradu nákladů řízení vyšel z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2021 (tedy vydaného až po rozhodnutí soudu I. stupně) sp. zn. 25 Cdo 3771/2020, podle jehož závěrů se i při výpočtu odměny advokáta v řízení o nárocích na náhradu nemajetkové újmy na zdraví podle ust. § 2958 o. z. uplatní ust. § 9 odst. 4 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu (zkráceně AT). Dovolací soud uvedl, že v zájmu sjednocení judikatury ve věci určení tarifní hodnoty pro účely výpočtu odměny advokáta podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., již v usnesení ze dne 29. 4. 2021, sp. zn. 25 Cdo 2060/2020, dospěl k závěru o správnosti té linie soudních rozhodnutí (např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2019, sp. zn. 25 Cdo 1901/2018, či rozsudek ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. 25 Cdo 4210/2018), podle které ve věcech peněžité náhrady za zásah do práva na soukromý a rodinný život způsobený usmrcením či těžkým poškozením zdraví osoby blízké podle § 2959 o. z. (tj. do osobnostního práva) nelze při stanovení odměny advokáta postupovat podle § 7 ve spojení s § 8 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb. Tato ustanovení nereflktují povahu řízení o peněžitých náhradách za újmu na přirozených právech člověka, neboť v době započetí úkonu právní služby nelze určit výši plnění, jestliže určení výše náhrady závisí na posouzení soudu podle mnoha kritérií. Na tyto případy je, obdobně jako v případech řízení o zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným výkonem veřejné moci (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3378/2013, nebo ze dne 26. 5. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1791/2015), příléhavé aplikovat ustanovení § 9 odst. 4 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., jež ostatně podle výslovného znění na věci osobnostních práv, v nichž je navrhována náhrada nemajetkové újmy, dopadá. *Tytéž důvody vedou k závěru, že postup podle téhož ustanovení vyhlášky č. 177/1996 Sb. se uplatní i při výpočtu odměny advokáta v řízení o nárocích na náhradu nemajetkové újmy na zdraví podle § 2958 o. z.*
21. Odvolací soud se cítí uvedeným závěrem Nejvyššího soudu vázán, ztotožňuje se s ním jako se správným a také spravedlivým a pro rozhodnutí o náhradě nákladů řízení náležející v této věci žalobkyni ve smyslu ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. s tím, že byla plně úspěšná, z něho vychází. Žalobkyni náleží náhrada za 8,5 odměny advokáta za právní službu (převzetí věci a příprava; sepis žaloby; částečné zpětvzetí žaloby z 16. 7. 2020; jednání dne 29. 7. 2020; 2. částečné zpětvzetí žaloby ze dne 29. 1. 2021; jednání dne 3. 2. 2021; písemný závěrečný návrh ze dne 22. 2. 2021; účast na vyhlášení rozsudku dne 25. 2. 2021) po 3 100 Kč podle ust. § 9 odst. 4 písm. a) AT, spolu 26 350 Kč, dále 9 náhrad hotových výdajů podle ust. § 13 odst. 4 AT po 300 Kč, spolu 2 700 Kč, dále cestovné

advokáta žalobkyně na trase Brno – Praha a zpět k jednáním soudu I. stupně hromadnou dopravou podle doložených jízdenek v celkové výši 881 Kč a náhrada za čas promeškaný v souvislosti s poskytnutím právní služby při úkonech prováděných v místě, které není sídlem advokáta, za čas strávený cestou do tohoto místa a zpět podle ust. § 14 odst. 1 AT za 24 půlhodin po 100 Kč. Žalobkyně tak na právní zastoupení před soudem I. stupně vynaložila 32 835 Kč, k nimž podle ust. § 137 odst. 3 o. s. ř., když její advokát doložil, že je jejím plátcem, náleží 21% daň z přidané hodnoty ve výši 6 895,35 Kč. Celkově tak žalobkyni v řízení před soudem I. stupně přísluší náhrada nákladů účelně vynaložených na uplatnění jejího práva ve výši 39 730,35 Kč, po zaokrouhlení 39 730 Kč.

22. Z uvedených důvodů odvolací soud rozsudek soudu I. stupně v napadeném vyhovujícím výroku o věci samé ad I jako věcně správný podle ust. § 219 o. s. ř. potvrdil, ve výroku o náhradě nákladů řízení ad III jej podle ust. § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. změnil tak, že výše náhrady činí 39 730 Kč, jinak, tedy ohledně povinnosti žalované plnit žalobkyni, lhůtě splatnosti a místu plnění jej i v tomto výroku jako věcně správný podle ust. § 219 o. s. ř. potvrdil.
23. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. s tím, že žalobkyně byla plně úspěšná i v této fázi řízení, náleží jí proto plná náhrada účelně vynaložených nákladů řízení. Ty tvoří 2 odměny advokáta za úkon právní služby (vyjádření k odvolání; účast u odvolacího jednání dne 15. 9. 2021), 2 náhrady hotových výdajů podle ust. § 13 odst. 4 AT po 300 Kč, náklady cestovného hromadnou dopravou podle doložených jízdenek ve výši 739 Kč, náhrada za čas promeškaný podle ust. § 14 odst. 1 AT za 14 půlhodin po 100 Kč a konečně 21 % daň z přidané hodnoty ve výši 1 938,93 Kč. Celkově tak žalobkyni v řízení před odvolacím soudem náleží náhrada účelných nákladů ve výši 11 171,93 Kč, po zaokrouhlení 11 172 Kč. O místu splatnosti bylo rozhodnuto podle ust. § 211 a § 149 odst. 1 o. s. ř., o lhůtě k plnění podle ust. § 211 a § 160 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí prostřednictvím soudu I. stupně k Nejvyššímu soudu ČR, jestliže rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněně zkoumat jen dovolací soud (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.). Pouze proti výroku o nákladech řízení **není** dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. h/o. s. ř.).

Praha 22. září 2021

JUDr. Ludmila Petráková v. r.
předsedkyně senátu